

Informació i formació dels ciutadans

Albert Roig

Director de l'Agència de Notícies Andorrana - ANA

XXIII Diada andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu

Prada de Conflent

Ara fa tres anys en aquest mateix marc de la Diada andorrana a la Universitat Catalana d'Estiu, en la ponència que vaig presentar sobre l'evolució dels mitjans de comunicació, sota el fil conductor de la jornada que era *Andorra i el seu capital social*, insistia sobre la necessitat que el nostre país es dotés de plataformes que enriquissin més el panorama informatiu pel que fa al temps i a la immediatesa. Deia aleshores que Andorra en el camp de la comunicació havia evolucionat molt a poc a poc, que amb només una televisió -i pública, per tant al servei del Govern de torn-, dos mitjans escrits diaris, dos gratuïts, tres ràdios amb continguts propis -la resta reemetem el senyal forà i alguns fan la desconexió informativa-; estàvem ancorats en el passat pel que fa a la producció de continguts i, conseqüentment, en el consum de la informació. En plena època de la revolució tecnològica, Andorra, fa tres anys, no tenia cap diari digital. Fins i tot, l'any 2007, posava com a exemple del retard en què vivíem al país en l'adaptació del periodisme a les noves tecnologies en el fet que només dos professionals del ram teníem un bloc a la xarxa. Una situació inversemblant en plena eclosió de la xarxa 2.0.

Tres anys després, però, torno a Prada amb la satisfacció de veure que les empreses del sector s'han posat al dia i han/hem fet els deures. Els ciutadans andorrans ja poden informar-se amb molta més celeritat -en alguns casos fins i tot al moment- de què passa al país: quatre diaris digitals: primer va ser el *bondia.ad*, al cap d'un any li van seguir amb poc temps de diferència *forum.ad* i *diariandorra.ad*; i el darrer a afegir-se *elperiodicdandorra.ad*. Versions totes elles adaptades a la realitat del nostre país i a la proximitat que se'ls demana. I un altre aspecte cabdal en l'evolució de l'empresa periodística del país en aquests darrers tres anys: el naixement d'una agència de notícies, l'Agència de Notícies Andorrana, l'ANA.

És evident, doncs, que malgrat el retard i, perquè no dir-ho, les mancances pròpies, la revolució tecnològica aplicada al periodisme ha entrat de forma imparable al nostre país de tal manera que fins i tot a alguns els ha agafat descol·locats: des dels empresaris de la comunicació en l'aposta, fins als professionals de la informació en la gestió dels continguts... però també als consumidors finals. Però uns i altres hem acabat veient els beneficis de l'ús de les noves tecnologies tant pel que fa a la gestió de la informació com per contribuir a tenir una societat ben informada. I d'altra banda suposa una porta de sortida en una època de llarga crisi.

Ben informada? Suposo que és una pregunta que pot ser resposta amb més o menys matisos en funció de qui sigui l'interlocutor. Però no entraré en aquesta ponència en valoracions polítiques, ni en interessos empresarials, ni de la gran manca de transparència dels poders -de la gran majoria, inclosos els que no paren de repetir-ho però la praxi diària els desmenteix-... el que sí que podem assegurar és que en la era d'internet el periodisme en surt reforçat: hi ha diversificació i, en conseqüència, competència, o sigui, benefici per a la pluralitat i la qualitat.

Faig un apunt que crec important destacar, no perquè sigui l'empresa que dirigeixo, sinó perquè sense l'existència d'una agència de notícies al país, sense l'ANA, tot plegat seria

més difícils de gestionar. No dic impossible, però sí que comportaria una càrrega molt més feixuga per a les empreses periodístiques.

Dir d'entrada que l'ANA ja va néixer ara farà dos anys adaptada a les noves tecnologies: som una agència multimèdia que ofereix els seus continguts en els quatre formats -text, foto, àudio i vídeo- i a través de la xarxa. En el moment d'elaborar el projecte d'empresa vam entendre que el camí era aquest i no cap altre, i per tant ens vam situar pioners al país. És cert, hi ha persones amb responsabilitats, entitats o institucions, que a hores d'ara encara no han entès la nostra funció. La definició més senzilla i generalista: som un mitjà de mitjans, que no ens mou cap altre interès que el d'informar, i que ho fem gràcies a les eines 2.0.

Recomano llegir el recent estudi sobre el paper de les agències de notícies en l'actual era tecnològica elaborat per Oliver Boy-Barret i publicat per al Generalitat de Catalunya. Un estudi que explica com les agències de notícies són les que estan més ben situades en l'era de les noves tecnologies.

Dos apunts més: el primer que el 85% de les agències d'arreu del món tenen algun suport del seu Govern, segons l'estudi al qual he fet referència anteriorment. Nosaltres, l'ANA, pertanyem al 15% restant: malgrat ser innovadors, malgrat aportar llocs de treball, malgrat difondre al món -a través dels acords amb les principals agències de notícies internacionals- la realitat andorrana, no tenim cap suport del nostre Govern. I el segon apunt estadístic: l'alta credibilitat de la informació que subministrem les agències de notícies, només superada per la facilitada pels científics, pel que fa a les fonts consultades pels professionals de la comunicació.

Veiem, doncs, com el panorama del periodisme andorrà ha canviat en aquests darrers tres anys. Ha fet un gir de 180 graus. Després de l'eclosió dels gratuïts, hem entrat en l'era de la revolució tecnològica, amb l'agència de notícies i els diaris digitals. Els ciutadans, doncs, estem més informats, i al meu parer més ben informats, i no em tornaré repetir pel que fa a la competència, la transparència i la qualitat informativa.

Però sí que entraré en el canvi de rols que lentament es va produint.

Alguns més d'una vegada m'han preguntat si no hi ha una inflació informativa al país, tenint en compte la nostra demografia i la quantitat de mitjans que tenim. És una pregunta que mai he sabut respondre, tot i que ja me l'havien plantejat quan vaig acceptar ser el director del gratuït Bondia i algun company m'havia aconsellat, de bona fe, que no m'hi fiqués, que no hi havia futur en la premsa gratuïta a Andorra.

El meu parer sempre ha estat, amb petites variacions, el mateix: com passa arreu del món, hi ha lloc per a tots mentre el mercat ho suporti. La prova és que en plena crisi econòmica tots, aplicant les mesures de reequilibri necessàries, continuem subsistint. (I vull recordar aquí que l'agència que dirigeixo, l'ANA, va néixer fa dos anys precisament en plena corba descendent pel que fa a l'evolució de l'economia). L'experiència ens demostra, de moment, que sabem conviure i que cadascú té el seu mercat i la seva funció. Un altre amic homòleg sempre em diu que aquest panorama és insostenible. Potser sí, el temps ho dirà.

Però sí que crec que aquesta quantitat de mitjans és el que garanteix més pluralitat informativa. L'ús de les noves tecnologies, el periodisme 2.0, l'aparició de l'agència de notícies... tot plegat suma i contribueix a tenir una societat més informada i, per tant, amb

més salut democràtica i amb menys control del poder polític. Avui el ciutadà pot accedir més lliurement i més fàcilment a la informació, sense intermediaris, amb els digitals, amb les xarxes socials, amb els blocs professionals i personals... Potser, com em diu l'amic homòleg, acabarem regulant un determinat tipus d'oferta periodística, però en tindrem una de nova. De fet ja la tenim.

Andorra comença a normalitzar-se en aquest terreny. I aviat ens arribarà el moment del periodisme ciutadà -en alguns casos ja s'ha produït-, o dels mitjans digitals especialitzats en mòbils, o el de saber compaginar la feina dels periodistes i dels blocaires amb forta presència a les xarxes socials. Però suposo que aquests són temes d'un altre debat.

Res és incompatible, tot evoluciona. La nostra professió té la gran virtut de saber-se adaptar als temps, ho ha demostrat en cada moment de grans transformacions. Tots els formats poden conviure, però s'han de saber adaptar als canvis. La nostra professió ha demostrat la capacitat d'adaptació que té i n'hem sabut treure sempre profit de situacions complicades que han acabat enriquint-nos sense perdre de vista quina és l'objectiu de la nostra feina.

Però, estar més informats i més ben informats, vol dir que els ciutadans també estem més formats. O dit d'una altra manera, com contribuïm a la formació dels ciutadans des de la nostra difícil i delicada tasca d'informar?

Avançar en la transparència i informar amb llibertat no deixen de ser tòpics que dia a dia ens repetim, però per ser tòpics no vol dir que deixin de tenir sentit. El nostre treball diari és el de contribuir a fer una societat més plural amb ciutadans més responsables. Hi crec fermament. Com tampoc tinc cap dubte que l'ús de la xarxa hi contribueix en gran mesura: els ciutadans s'informen i es formen a través d'ella. Per això la importància que hi siguem.

Com també considero que la nostra feina contribueix a la cohesió social. En un país on el poder està en mans d'una minoria, on la immigració i el turisme hi tenen un pes específic important, el periodisme de proximitat ajuda a entendre el nostre país, l'instrueix sobre la nostra idiosincràsia.

És obvi que els mitjans de comunicació complim una missió importantíssima, sobretot en un país com el nostre de reduïdes dimensions, però també amb unes particularitats ben definides. El poder, com deia, és en mans d'uns pocs, d'una minoria social, hi ha una gran politització en aquest segment de la societat andorrana que no és representativa de tots els que vivim i treballem en aquest país. Gran missió, doncs, la d'afavorir la cohesió social: la informació no només és patrimoni del poder, no només ho és de les persones que tenen els drets polítics, ho és de tots els ciutadans, i per tant l'hem de transmetre tal com és, no tal com volen que arribi.

No vull acabar aquesta exposició sense fer esment a la gran passa que hem fet aquest estiu el col·lectiu de treballadors dels diferents mitjans de comunicació creant l'Associació de Professionals de la Comunicació d'Andorra, l'APCA. Segurament deuríem ser l'únic col·lectiu professional que no estàvem mínimament organitzats per defensar els nostres interessos i per vetllar per l'ètica professional.